

*Руслан БОЛБОЧАН,
Надзвичайний і Повноважний Посол
Республіки Молдова в Україні*

МОЛДОВСЬКО-УКРАЇНСЬКА СПІВПРАЦЯ: ПИТАННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Події останніх років, які ми засвідчуємо, змушують світову спільноту приділяти дедалі більше уваги питанням міжнародної безпеки. У сучасному взаємозалежному світі ця проблематика об'єктивно головує на міжнародному порядку денному – з огляду на «традиційні» загрози глобальній і регіональній безпеці, на нові виклики, які змушують держави змінювати попередні підходи до пошуку адекватної протидії цим ризикам.

Республіка Молдова й Україна – не виняток. Наші країни тісно співпрацюють із багатьох питань, які стосуються посилення регіональної безпеки. Хочу наголосити, що ця спільна робота, яка приносить конкретні практичні результати, відбувається передусім завдяки високому рівню активного політичного діалогу, який провадять між собою наші країни, а особливо останніми роками. Не зупиняючись детально на всіх аспектах молдовсько-української співпраці в цій важливій галузі, основний акцент хотів би зробити на двох моментах – посередницька роль України в придністровському врегулюванні, а також взаємодія на спільному державному кордоні.

Згадуючи про процес придністровського врегулювання, зазначу активний і корисний характер дій та ініціатив Києва, спрямованих на пошук взаємно прийнятних шляхів розв'язання цієї складної проблеми. Ми високо цінуємо принципову й послідовну позицію України та вдячні за підтримку зусиль Кишинева щодо політичного врегулювання придністровського конфлікту, яке ґрунтується на дотриманні суверенітету й територіальної цілісності Республіки Молдова з наданням особливого статусу Придністровському регіону в її складі. У цьому контексті хочу відзначити й активну діяльність Спеціального представника України з питань придністровського врегулювання Посла Віктора Крижанівського.

*Руслан Болбочан, Надзвичайний і Повноважний Посол Республіки Молдова в Україні
Ruslan Bolbocean, Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of the Republic of Moldova to Ukraine*

Для придністровської проблеми, крім її складності, про яку я згадував, характерна ще й комплексність. Кожен із її складників важливий по-своєму, тому ми приділяємо однаково велику увагу політичним, економічним, соціальним аспектам процесу врегулювання, а також послідовно виступаємо за обговорення всіх питань, які стоять на порядку денному переговорного процесу у форматі «5+2», що відбувається за участю посередників і наших міжнародних партнерів.

Такий підхід уже дав нам змогу досягти певного прогресу в розв'язанні низки проблем соціально-економічного характеру, з якими щодня стикається населення обабіч Дністра.

Водночас хотів би зазначити, що суб'єкти господарювання з Придністров'я мають можливість користуватися всіма перевагами, які надає зона вільної торгівлі між Республікою Молдова і Європейським Союзом. А наші громадяни, які проживають у цьому регіоні й мають молдовські біометричні паспорти, можуть здійснювати безвізові поїздки до країн ЄС.

Проте поки не маємо поступу в розв'язанні основних питань із так званого «третього кошика» переговорного формату «5+2», які стосуються всеосяжного й стійкого політичного врегулювання придністровського конфлікту та визначення статусу цього регіону в складі Республіки Молдова. Саме на це спрямовані зусилля Кишинєва, які, ми переконані, зрозуміє та прийме Тирасполь.

Коли йдеться про нерегульований придністровський конфлікт у контексті регіональної безпеки, нас, безумовно, серйозно непокоїть факт тривалої незаконної російської військової присутності у Придністров'ї, а також велика кількість боєприпасів, що залишилися тут із часів Радянського Союзу. Це створює додаткові ризики й загрозу безпеці, і ми відкрито говоримо про це на всіх міжнародних майданчиках. Позиція Республіки Молдова така: необхідно якнайшвидше й повністю вивести російські збройні сили – так звану «Оперативну групу російських військ», а також вивести боєприпаси з Придністровського регіону відповідно до міжнародних зобов'язань, які взяла на себе Російська Федерація. Водночас Кишинів послідовно обстоює трансформацію нинішньої миротворчої операції на Дністрі в цивільну місію з відповідним міжнародним мандатом.

Інший суттєвий чинник, який також посилює напругу в регіоні, – різке зростання, особливо протягом останніх років, кількості й масштабів військових навчань у Придністров'ї, у яких, на жаль, з'явився «новий» елемент – дислоковані російські війська.

Очевидно, що в якнайшвидшому розв'язанні всіх зазначених вище питань зацікавлена не тільки Республіка Молдова, а й регіон загалом. Тому ми високо цінуємо конструктивний діалог із нашими українськими партнерами й підтримку, яку надає нам Україна, зокрема й на міжнародній арені.

Говорячи про міжнародну безпеку, не можна обійти, на жаль, українську складну ситуацію та безпрецедентні виклики й загрози, з якими вже понад п'ять років стикається сусідня Україна. Принципова позиція Республіки Молдова добре відома. Її неодноразово озвучували з високих трибун, зокрема в ООН: це підтримка суверенітету й територіальної цілісності України, а також докладання зусиль до політико-дипломатичного врегулювання конфлікту на сході країни і ситуації навколо Криму.

Хотів би звернути увагу на ще один важливий складник співпраці Республіки Молдова та України – зміцнення безпеки на спільному державному кордоні протяжністю понад 1200 км. Зупинюся лише на кількох аспектах такої взаємодії. Наші країни вже майже завершили процес демаркації та договірно-правового оформлення державного кордону. В цьому контексті окремо відзначу підтримку, яку Україна виявляє до нашої ініціативи, зокрема проводячи на своїй території роботи з демаркації придністровської ділянки кордону.

Також триває робота із впровадження в пунктах пропуску механізму спільного контролю, який ми розглядаємо як конкретні практичні заходи не лише щодо забезпечення комфортніших умов під час проходження прикордонних і митних формальностей відповідно до найкращих міжнародних практик, а й щодо підвищення рівня безпеки на державному кордоні. Нині механізм спільного контролю запроваджено в шести пунктах пропуску, де його успішно застосовують (у деяких – уже протягом тривалого часу).

Радий, що перевагами спільного контролю можуть користуватися також жителі й економічні агенти Придністровського регіону Республіки Молдова після початку роботи в липні 2017 року автомобільного пункту пропуску «Первомайськ – Кучурган». Це наш перший такий досвід на придністровській ділянці кордону між Молдовою та Україною, і ми радіємо, що ініціатива повністю виправдовує себе. З минулого року в режимі спільного контролю функціонує й пункт пропуску «Паланка – Маяки – Удобене». Після масштабної реконструкції, яку профінансували Європейський Союз та уряд Республіки Молдова, це найсучасніший і найоблаштованіший пункт на молдовсько-українському кордоні.

Реалізація таких проектів, поза сумнівом, свідчить про високий рівень взаєморозуміння й готовності наших країн до тісної співпраці. Тому нині триває діалог з українськими партнерами щодо поширення практики спільного контролю й на інші пункти пропуску на державному кордоні, а необхідну для цього правову базу забезпечує нова актуалізована в цій галузі Угода, яку підписали наші країни.

На закінчення хочу ще раз наголосити, що Республіка Молдова приділяє посилену увагу міжнародній співпраці з питань регіональної безпеки, і ми задоволені, що нашу позицію розуміють та підтримують партнери, зокрема сусідня Україна. Переконали, що лише об'єднавши зусилля, можна ефективно протистояти серйозним викликам і загрозам сучасності.